

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра фінансів

Допущено до захисту

Завідувач кафедри

___Волохова І.С._____

“___” _____ 2018 р.

ВИПУСКНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 7.03050801 «Фінанси і кредит»

за темою:

«Управління фінансовими ресурсами комерційного банку»

Виконавець

студентка фінансового-економічного факультету

Щоголева Анастасія Романівна

Науковий керівник

к.е.н., ст. викл.

Коцюрубенко Ганна Миколаївна

Одеса 2018

АНОТАЦІЯ

випускної роботи на здобуття освітнього ступеня бакалавра
Щоголевої Анастасії Романівни
«Управління фінансовими ресурсами комерційного банку»
Одеський національний економічний університет
м. Одеса, 2018 рік

Випускна робота складається з 3 розділів.

У роботі розглядаються сутність, структура та класифікація фінансових ресурсів комерційного банку, визначено джерела формування фінансових ресурсів комерційного банку та розглянуто методи оцінки фінансового стану комерційного банку. Проведено аналіз банківських ресурсів за джерелами формування, проаналізовано напрями використання банківських ресурсів та проведено оцінку фінансового стану комерційного банку на прикладі ПАТ«УкрСиббанк» . Окреслено сучасні проблеми банківської системи, на основі проведеного аналізу запропоновано удосконалення методів збільшення ресурсної бази аналізованого комерційного банку (ПАТ«УкрСиббанк») та наведено зарубіжний досвід функціонування органів банківського нагляду.

Ключові слова: фінансові ресурси, активи, працюючі активи, власний капітал, залучені ресурси, ліквідність, платоспроможність, достатність регулятивного капіталу, фінансова стійкість, банківський нагляд.

ANNOTATION

The final work on education of bachelor's degree
Shchogoleva Anastasiia Romanivna
Financial resources management of commercial bank
Odessa National Economic University, Odessa, 2018

The graduate work consists of three sections.

The graduate work considers the essence, structure and classification of financial resources of a commercial bank, the sources of financial resources of the commercial bank are determined and methods of assessing the financial condition of a commercial bank are considered. The analysis of banking resources by sources of formation has been carried out, the analysis of the direction of using banking resources has been analyzed and an assessment of the financial condition of the commercial bank has been carried out on the example of PJSC "Ukrsibbank". The modern problems of the banking system are outlined, on the basis of the conducted analysis the improvement of methods of increasing the resource base of the analyzed commercial bank (PJSC "Ukrsibbank") is proposed and the foreign experience of banking supervisors functioning is presented.

Key words: financial resources, assets, working assets, equity capital, attracted resources, liquidity, solvency, regulatory capital adequacy, financial stability, digitalization, biometric identification system, bank supervision.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ.....	6
1.1. Сутність фінансових ресурсів комерційного банку та їх класифікація	6
1.2. Методика оцінки фінансового стану банку.....	18
РОЗДІЛ II. АНАЛІЗ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ БАНКІВСЬКИХ РЕСУРСІВ ПАТ«УКРСИББАНК»	26
2.1. Аналіз джерел формування та напрямів використання фінансових ресурсів ПАТ«УкрСиббанк»	26
2.2 Оцінка фінансового стану ПАТ«УкрСиббанк»	35
РОЗДІЛ III. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ПАТ«УКРСИББАНК»	44
3.1 Удосконалення методів збільшення ресурсної бази ПАТ«УкрСиббанк»	44
3.2 Зарубіжний досвід функціонування органів банківського нагляду.....	57
ВИСНОВОК	67
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:	71
ДОДАТКИ.....	76

ВСТУП

Вплив глобальних економічних дисбалансів, скрутні часи руйнівної кризи - це чинники, що оголили всі накопичені проблеми української банківської системи. Деякі банки почали відмовлятися повертати гроші і українцям, і регуляторові. Інші – вже були не в змозі виконувати нормативи та вимоги Національного банку. Були й такі, що залишились без підтримки акціонерів, які просто втекли від проблем та зобов'язань перед вкладниками.

В умовах обмеження фінансових ресурсів та нестачі оборотних коштів для суб'єктів господарювання, особливої актуальності набувають шляхи акумуляції фінансових ресурсів та їх ефективного використання, важлива роль у даних процесах належить комерційним банкам – щоб комерційний банк міг успішно функціонувати в таких умовах, його оборотний капітал повинен бути максимально ліквідним, у будь-який момент банк повинен мати досить готівки для оплати рахунків. Це досягається продуманим фінансовим плануванням та управлінням фінансовими ресурсами відповідно до плану. Наукові дослідження щодо фінансових ресурсів банку здійснювали Василик О.Д., С.І. Юрій, Коробов М.Я., С.В. Мочерний, Г.Шахова, І. Балабанов, В.М. Опарін, Л.А. Лахтіонова, Белоліпецький В. і Мерзляков І., Хачатурян С.В., Стецюк П.А., Н. Колчина та Г. Поляк та інші.

В ринкових умовах саме обсяг і якісний склад засобів, якими володіє комерційний банк, визначають масштаби і напрямки його діяльності, адже погіршення фінансового стану окремого банку неминуче призведе до збоїв в роботі механізму економіки. У зв'язку з цим, питання формування ресурсної бази, оптимізація її структури і забезпечення стабільності та ефективності управління фінансовими ресурсами комерційного банку відноситься до числа найбільш важливих не тільки фінансових, а й загальноекономічних задач розвитку економічної системи держави, що обумовлює актуальність та важливість дослідження даної теми.

Мета роботи є аналіз і критична оцінка системи управління фінансовими ресурсами ПАТ «УкрСиббанк» та розробка заходів щодо підвищення ефективності

управління фінансовими ресурсами. Для досягнення поставленої мети в роботі необхідно вирішити наступні задачі:

- розглянути поняття фінансових ресурсів та їх класифікацію;
- дослідити методи та інструментарій оцінки фінансового стану комерційного банку;
- проаналізувати джерела формування та напрям використання фінансових ресурсів комерційного банку;
- здійснити моніторинг фінансового стану банку;
- запропонувати напрямки удосконалення методів збільшення фінансових ресурсів банку;
- особливу увагу приділити банківському нагляду.

Об'єктом дослідження є публічне акціонерне товариство комерційний банк ПАТ «УкрСиббанк».

Предметом дослідження є економічні відносини, що виникають у процесі формування та використання фінансових ресурсів ПАТ «УкрСиббанк».

У процесі дослідження використовувалися такі загальнонаукові методи, як аналіз і синтез, метод зходження від абстрактного до конкретного, економічна статистика, економіко-математичні методи, метод порівняння.

Інформаційною базою дослідження виступали законодавчі та нормативні акти, що регулюють діяльність банків, статті періодичних видань та підручники, монографічні роботи і статті вітчизняних і зарубіжних економістів у фахових економічних виданнях, інформація річних звітів ПАТ «УкрСиббанк», статистичні бюлетені Національного банку України та дані Державного комітету статистики України.

ВИСНОВОК

Підводячи підсумки, можна сказати, що «фінансові ресурси» - одна з найбільш уживаних економічних категорій у понятійному апараті практичного менеджменту та економічної науки. Не дивлячись на це, єдиної точки зору щодо змісту та економічної інтерпретації фінансових ресурсів не існує.

Фінансові ресурси підприємства – це наявні в розпорядженні підприємства кошти, які поділяються за двома ознаками:

- за їх видами та складом;

- за джерелами їх виникнення (формування). Вони призначені для здійснення витрат на розширене відтворення, виконання фінансових зобов'язань перед фізичними та юридичними особами, економічного стимулювання.

Аналіз теоретичних та практичних публікацій свідчить про те, що питання залишається дискусійним.

Фінансові ресурси банку формуються за рахунок власних і залучених (позикових) коштів. За допомогою цих коштів банки створюють ресурси, використовувані для проведення активних (кредитних та інших) операцій.

Перед спеціалістами комерційних банків, їх діловими партнерами, державними наглядовими органами постає питання про необхідність застосування певних методик визначення поточного й майбутнього стану банку, його потенційних можливостей, слабких сторін тощо. Тому комплексна оцінка фінансового стану банку є найбільш актуальною, а саме вибір найбільш ефективних методик оцінки фінансового стану.

Основними показниками, що відображають ефективність діяльності банку, є:

- показники ліквідності;
- показники прибутковості;
- фінансової стійкості;
- нормативи достатності капіталу.

Проаналізувавши фінансовий стан банку можна зробити такі висновки :

Станом на 31.12.2016 року сукупні фінансові ресурси ПАТ«УкрСиббанк» складають 40710,7 млн. грн. (у 2015 році – 35122,4 тис. грн.). Збільшення фінансових ресурсів банку на 15,62% пов'язане із збільшення частки власного капіталу у загальній структурі фінансових ресурсів. Процедуру збільшення капіталу ПАТ«УкрСиббанк» BNP Paribas Group, анонсовану ще восени 2015 року, було завершено 3 лютого 2016 року. В результаті міжнародна група BNP Paribas та Європейський банк реконструкції та розвитку збільшили уставний капітал ПАТ«УкрСиббанк» на 3290 млн. грн. При цьому розмір долі ЄБРР збільшився з 15% до 40%. Відтепер міжнародна група BNP Paribas володіє 59,99% (замість 84,99%) акцій ПАТ«УкрСиббанк» .

Загалом структура депозитного портфелю у 2012-2016 роках мала незначні зміни: у 2012-2014 рр. у бік збільшення питомої ваги депозитів юридичних осіб з 40.77% до 52.27% , а у 2015-2016 рр. відбувався притік вкладів фізичних осіб і на кінець аналізованого періоду питома вага вкладів фізичних осіб складала 54.89%. Зміна у структурі депозитного портфелю перш за все пов'язана з політикою банку по залученню вкладів. Таким чином у 2016 році головними цілями банку стали:

- Поглиблення культури коплаєнс в Банку;
- Продовження оптимізації мережі відділень з метою підвищення якості та ефективності обслуговування роздрібних клієнтів;
- Розвиток інноваційних продуктів та каналів продажу банківських послуг у відповідності з вимогами часу;
- Зосередження уваги на стратегічних сегментах роздрібногo бізнесу: Premium та СМБ клієнти;
- Подальший розвиток карткових продуктів та розрахункових сервісів.

Підсумовуючи проведений аналіз фінансового стану ПАТ«УкрСиббанк», можемо сказати, що погіршення його стану спостерігалось у період 2014-2015 рр. Не дивлячись на погіршення фінансового стану, деякі показники залишались у межах допустимих значень. Такі показники як показники ліквідності(миттєвої, поточної, короткострокової, загальної), коефіцієнт надійності, коефіцієнт мультиплікатора капіталу, норматив мінімального розміру регулятивного

капіталу, норматив достатності регулятивного капіталу. Хоча деякі показники суттєво знизились та не відповідали нормативним значенням: коефіцієнт фінансового важеля, коефіцієнт участі власного капіталу у формуванні активів, норматив співвідношення регулятивного капіталу до сукупних активів, коефіцієнт прибутковості власного капіталу та коефіцієнт прибутковості активів. Погіршення цих показників перш за все пов'язано із економічною кризою в Україні протягом 2014-2015 рр., яка показала усі недоліки тодішньої банківської системи. Після кризи та в період політики «очищення» фінансовий стан банку почав нормалізуватись і вже у 2016 році спостерігається поліпшення деяких показників. Досить вагомим показником надійності банку є те, що у період фінансової нестабільності показники ліквідності банку значно перевищували нормативні значення.

В період стрімкого розвитку технологій, пріоритетом для ПАТ«УкрСиббанк» є, в першу чергу, бути інноваційним банком. Таким чином стає можливим збільшувати клієнтську базу та нарощувати активи. Як показав аналіз у другому розділі, загалом у банку більшу питому вагу займають юридичні особи, а отже цільовими клієнтами мають, в першу чергу, стати фізичні особи.

Таким чином, виходячи із зазначених проблем та пріоритетних напрямків, ми рекомендуємо наступні рішення:

- діджиталізація банківського обслуговування, поширення біометричних систем ідентифікації в Україні, поширення безконтактних терміналів;
- проведення активної маркетингової політики щодо залучення клієнтів;
- таргетивне обслуговування корпоративних осіб, відкриття високотехнологічного центру обслуговування юридичних осіб, сприяння розвитку АПК в Україні;
- зниження операційних витрат за рахунок зміни формату системи банкоматів, аутсоринг обслуговування банкоматів;
- реалізація державної політики енергозбереження. «Теплі кредити».
-

- посилення банківського нагляду, постійний моніторинг фінансового стану банку;
- створення єдиного наглядового органу;
- координація дій усіх наглядових структур України;
- проведення перевірок як наглядовими органами, так і незалежними аудиторами;
- моніторинг фінансового стану банків між перевітками;
- розробка жорстких вимог до фінансової звітності банків;
- діяльність банку повинна бути прозорою для громадян України;
- зменшення питомої частки державних банків в українській банківській системі;
- проведення перевірок як наглядовими органами, так і незалежними аудиторами;
- моніторинг фінансового стану банків між перевітками;
- розробка жорстких вимог до фінансової звітності банків;
- діяльність банку повинна бути прозорою для громадян України;
- зменшення питомої частки державних банків у українській банківській системі;
- розробка пруденційних стандартів із захисту прав клієнтів;
- наявність механізмів примусу при порушеннях.

Однією з головних проблем, на думку експертів, в українській банківській системі є те, що більшість банків, а саме 55%, є державними. Отже, існує спокуса латання бюджетної недостачі за рахунок цих банків, що є негативним моментом для банківської системи у майбутньому. Ми вважаємо, що для поліпшення фінансового стану банків України є доцільним зменшити частку держави у цій сфері, але при цьому здійснювати постійний моніторинг, аби не допустити у майбутньому кризового становища.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Василик О.Д. Теорія фінансів: підручник / О.Д. Василик. - К.:НІОС, 2000.- 416с.
2. Фінанси: вишкіл студії : навч. посіб. / [С.І. Юрій, Т.О. Кізима, Н.П.Злепко, М.М. Тріпак]; за ред. С.І. Юрія. - Тернопіль : Карт-Бланш, 2002. – 357 с.
3. Економічна енциклопедія : у 3 т. / редкол.: С.В. Мочерний (відп. ред.) [та ін.]. - К.: Академія, 2002. Т. 3. - 2002. - 952 с.
4. Коробов М.Я. Фінансова діяльність підприємства: підручник / Коробов М.Я., Бандурка О.М., Орлов П.І., Петрова К.Я. - К.: Либідь, 2002. - 384с.
5. Шахова Г.Я. Финансовые ресурсы в системе макроэкономических взаимосвязей / Г.Я. Шахова // Финансы . – 1993. - № 3. – С.3-11.
6. Балабанова А.И. Финансы / А.И. Балабанов, И.Т. Балабанов. – СПб.: Питер, 2000. – 192с.
7. Опарін В. Фінансова система України (теоретико-методологічні аспекти) : монограф. / В. Опарін. – К. : КНЕУ, 2005.– 240 с.
8. Лахтіонова Л. Фінансовий аналіз суб'єктів господарювання: монограф. / Л. Лахтіонова. – К. : КНЕУ, 2001. – 387 с.
9. Белоліпецький В. Финансовые ресурсы и их превращенные формы / В.Белоліпецький, И. Мерзляков // Аудитор. – 1998. - №5. – С.51-55.
10. Хачатурян С.В. Сутність фінансових ресурсів та їх класифікація / С.В.Хачатурян // Фінанси України. – 2003.– № 4.– С. 77–81.
11. Стецюк П.А. Економічна сутність фінансових ресурсів / П.А. Стецюк // Фінанси України. – 2007. – № 1. – С. 129–143.

12. Финансы организаций (предприятий): [учеб. для вузов] / [Н.В.Колчина, Г.Б. Поляк, Л.М. Бурмистрова и др.]; под ред. проф. Н.В.Колчиной. – [3-е изд., перераб. и доп.]. – М.:ЮНИТИ ДАНА, 2006. – 368с.
13. Крайник О.П. Фінансовий менеджмент: навч. підручник / О.П.Крайник, З.Н. Клепікопа. – Львів: Національний університет «Львівська політехніка», «Інтелект + ШК». – К.: Дакор, 2000. – 260с.
14. Опарін В. М. Фінанси (Загальна теорія): Навч. посібник. — 2-ге вид., доп. і перероб. — К.: КНЕУ. — 2005. — С. 80.
15. Алексеєнко М.Д., Герасимович А.М. Аналіз банківської діяльності. - К: КНЕУ. - 2006. - 600 с.
16. Вовчак О. Банківська справа. - К: Новий Світ-2000. - 2008. - 560 с.
17. Кириленко О.П. Фінанси. Теорія та вітчизняна практика. - Тернопіль: Астон.- 2002.- 21 с.
18. Мещеряков А.А. Фінансовий менеджмент у банках .- К: ЦУЛ. - 2006. - 208 с.
19. Мочерний С. Банківська система в Україні. - Львів: Тріада Плюс .- 2004. -304 с.
20. Романенко О.Р. Фінанси [Текст]: підручник. – К.: ЦНЛ, 2006. – 312 с.
21. Опарін В.М. Фінанси (Загальна теорія) [Текст]: навч. посіб. – 2-ге вид., доп. і перероб. – К.: КНЕУ, 2001. – 240 с.
22. Лігоненко Л.О., Гуляєва Н.М., Гринюк Н.А. Фінанси підприємств [Текст]: підручник /, та ін. – К.: КНТЕУ, 2007. – 491 с.
23. Іващук О. Концептуальні підходи до ліквідності банку як об'єкту фінансового управління [Текст]// Галицький економічний вісник. – 2010. - №2(27).- С.163-169.

24. Адамик Б. П. Центральний банк і грошово-кредитна політика [Текст]: Підручник. 2-ге видання, доп. і переробл. – К.: Кондор, 2011. – 416 с.
25. Офіційний сайт НБУ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=123298&cat_id=123211
26. Павленко Р. В. Факторний аналіз прибутковості діяльності банку як детальна оцінка її результативності // Проблеми науки. — 2001. — № 8. — С. 33—42.
27. Вітлінський В., Пернарівський О. Фінансова стійкість як системна характеристика комерційного банку / В. Вітлінський, О. Пернарівський // Банківська справа. – 2000. – № 6. – С. 48–51.
28. Офіційний сайт ПАТ«УкрСиббанк» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://my.ukrsibbank.com/ua/about-bank/financial-reports/>
29. Сайт Горенької громади [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://gorenka.org.ua/news/ukrajinskiy-android-pay-vzhe-sogodni/>
30. Офіційний сайт Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
31. Офіційний сайт ЦКП-Інформ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ckp.in.ua/business/15369>
32. Сайт Finsee [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://finsee.com>
33. Латковська Т. А. Юридична категорія «банківська діяльність» / Т. А. Латковська // «Наука і освіта – 2005»: матер. VIII Міжн. наук.-практ. конф. Дніпропетровськ, 7–21 лютого 2005 р. – Дніпропетровськ: Наука і освіта, 2005. – Т. 45. – Право. – С. 65–68.
34. Орлюк О. П. Теоретичні питання банківського права і банківського законодавства: монографія / О. П. Орлюк. – К. : Юрінком Інтер, 2003. – 104 с.

35. Костюченко О. А. Банківське право : підручник / О. А. Костюченко. – К.: Професіонал, 2004. – 544 с.
36. Поллард А. М. Банковское право США / Поллард А. М. Пассейк Ж. Г, Зллис К. Х., Дейли Ж. П. – М.: Прогрес, 2002. – 340 с.
37. Гетманцев Д. О. Банківське право України : навч. посіб. / Д. О. Гетманцев, Н. Г. Шукліна; Мін-во освіти і науки України, КНУ ім. Тараса Шевченка. – К.: ЦУЛ, 2007. – 344 с.
38. Близнюк О. П. Класифікація джерел формування фінансових ресурсів підприємства [Електронний ресурс] / О. П. Близнюк, А.П. Горпинченко // Вісник Міжнародного слов'янського університету. Сер. : Економічні науки. – 2013. – Т. 15, № 2. – С. 52-58.
39. Гой І. В. Підприємництво [текст] : навч. посіб. / І. В. Гой, Т. П. Смельняська – К. : «Центр учбової літератури», 2014. – 368 с.
40. Леось О. Механізми формування фінансових ресурсів підприємств [Електронний ресурс] / Леось О., Коваль І. // Державне управління та місцеве самоврядування. – 2014. – Вип. 1. – С. 119-126.
41. Степасюк Л. М. Економіка і фінанси підприємства : навч. посіб. для студ. ВНЗ / Л. М. Степасюк, Н. М. Суліма, О. В. Величко; ред.: В. К. Збарський, В. І. Мацибора; Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. – К. : Компринт, 2014. – 335 с.
42. Коробов М.Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств. – К.: «Знання», КОО 2014. – 378 с.
43. Шеремет А.Д., Сайфулин Р.С. Финансы предприятий. – М., ИНФРА-М, 2013. – 343 с.
44. Третяк О.Д. Оцінка фінансового стану підприємств / Фінанси України. – 2012. – №12, – С.95-102
45. Ковалев В. В. Финансовый анализ: Управление капиталом. Выбор инвестиций. Анализ отчетности. – М.: Финансы и статистика, 2013. – 432 с.
46. Омельченко Л.С. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. / Л. С. Омельченко. – Маріуполь : ПДТУ, 2016. – 235 с.

47. Школьник І.О. Фінансовий аналіз : навч. посібник / І. О. Школьник [та ін.] ; за заг. ред. І. О. Школьник ; Держ. вищ. навч. закл. "Укр. акад. банків. справи Нац. банку України", Каф. фінансів. - К. : Центр учб. літ., 2016. - 368 с. : табл. - Бібліогр.: с. 350-351.

48. Харчук С.А. Сучасні проблеми управління капіталом підприємства та шляхи їх вирішення / С. А. Харчук // Економіка та держава. - 2015. - № 6. - С. 110-113.

49. Дропа Я.Б., Терешко О.М. Формування фінансових ресурсів підприємств в сучасних умовах розвитку фінансової системи / Я.Б. Дропа, О.М. Терешко. - 2016. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://eztuir.ztu.edu.ua/123456789/5875>

50. Ткачик Л. П. Окремі аспекти міжнародної практики управління фінансовими ресурсами підприємства / Л. П. Ткачик, К. С. Глемба // Молодий вчений. - 2015. - № 11. - С.26

51. Шастун А.В. Особливості управління фінансовими ресурсами вітчизняних підприємств /А.В.Шастун. - 2016. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу:<https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-fm/all-fm2016/paper/722/381>